

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Solutione argumentorum ulteriùs ostenditur ad actum
supernaturalem voluntatis requiri actum supernaturalem intellectus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

fiens, aut habitum spei in peccatore, & alios habitus infusus in iustis, vera gratiâ præueniens esset superflua, ac proinde hæc, non ex ordinatione tantum divinâ, sed ex naturâ rei ad huiusmodi excitationem requiritur.

SECTIO SECUNDA.

Solutione argumentorum ulterius ostenditur ad actum supernaturalem voluntatis requiri actum supernaturalem intellectus.

I. *Obj. Cum homo habeat principium supernaturale, non videtur repugnare, ut voluntas per actum naturalem excitetur.*

Dari potest actus naturalis aequè clarus ac est actus supernaturalis; ergo potest excitare voluntatem.

II. *Ob peculiaritè perfectionem actus supernaturalis requiritur principium, non effectivum tantum, sed etiam determinativum supernaturalis.*

Potest actus naturalis excitare voluntatem ad agendum naturaliter circa objectum supernaturale.

III. *Ex eo quod actus supernaturalis voluntatis requiritur simile actum*

OBICIUNT auctores contrariæ sententiæ primò: si enim ad actum supernaturalem voluntatis requiratur actus intellectus supernaturalis, vel est ratione infirmitatis naturæ jam corruptæ, hoc autem dici nequit, ut supra ostendimus, cum appetitus non semper insurgat contra rationem, vel saltem non adeo graviter, ut non relinquat potestatem in homine bene operandi moraliter, ergo & operandi supernaturaliter, si in se habeat principium supernaturale sufficiens, ejusmodi actus elicivum: vel necessaria est cogitatio illa supernaturalis ob proportionem quandam, quia scilicet actus voluntatis supernaturalis ad sui existentiam connaturaliter exigit actum intellectus supernaturalem; sed hoc gratis dicitur, cum dari possit actus intellectus naturalis æquè clarus & intensus, ac supernaturalis, ergo ipso facto quod determinet potentiam in qua est, ad operandum circa tale objectum, determinabit similiter habitum infusum in eadem potentia existentem; nec enim determinatur habitus, nisi mediatè, mediante scilicet potentia. Quod argumentum majorem habet vim, supposito eo, quod supra diximus, nempe actum naturalem & supernaturalem circa idem objectum dari posse.

Respondetur, necessitatem hujus illustrationis supernaturalis non provenire ratione difficultatis, sed ratione perfectionis peculiaris actus supernaturalis, qui propterea exigit, non solum principium effectivum, sed etiam determinativum sibi proportionatum: hanc autem exigentiam colligimus ex argumentis jam positis, & auctoritate Patrum, qui in singulis actibus dicunt Deum, non solum operari nobiscum, sed etiam in nobis operari, præviâ scilicet suâ illuminatione, nos ad operandum excitando. Unde S. Augustinus lib. de naturâ & gratiâ, cap. 26. ait hominem, etiam perfectissimè justificatum egere luce justitiæ ad rectè vivendum, non minus quam oculus corporeus indiget luce corporali ad videndum. Licet ergo cognitio naturalis excitare possit voluntatem ad agendum circa objectum etiam supernaturale, quod proponit, non tamen ad agendum modo supernaturali, ad hoc enim plus requiritur, cum affectus aut actus supernaturalis excitari sympathicè non possit, nisi per actum sibi proportionatum ob rationes jam dictas. Et in hoc excedit actus spirituales naturales, qui interdum excitantur ab actu materiali, ut cum ab actu Phantasmatis, intellectus excitatur ad agendum.

Objicies secundò: hinc sequi processum in infinitum: si namque actus omnis supernaturalis prærequirit semper alium supernaturalem, in nullo sistetur, ergo dici necessariò debet sufficere actum naturalem. Respondetur negando sequelam, solum namque dicimus ad hoc ut unus actus super-

naturalis sympathicè & intentionaliter excitetur, requiri alium actum supernaturalem, per quod tamen non magis sequitur processus in infinitum, quam in actibus naturalibus, in quibus omnes affirmant, ut unus Sympathicè excitetur, prærequiri alium actum naturalem, ergo hic etiam ibitur in infinitum.

Notandum itaque, duobus modis actum aliquem vel intellectus vel voluntatis excitari, *Sympathicè* seu intentionaliter, & *Physicè* seu materialiter: primum tunc contingit, quando vitali quodammodo, seu per representationem aut tendentiam intentionalem in aliquod objectum actus alius excitatur: sic voluntas carpenti florem aliquem vel fructum exempli gratiâ, provenit ex actu amoris de illo tum præexistente, hic ex actu intellectus pulchritudinem seu bonitatem floris illius aut fructus representante, is ex phantasmate, phantasma ex actu visionis, ubi sicut series motionis intentionalis. Physicè tunc actus quispiam dicitur excitari, quando per principium aliquod merè effectivum applicatur potentia ad agendum: sic oculus excitatur ad visionem per speciem, intellectus beati per lumen gloriæ, & sic de aliis, in quibus etiam, sicut in intentionalibus datur aliquod primum.

Ad rem ergo præsentem, in actibus tam naturalibus, quam supernaturalibus deveniendum est ad aliquem actum, qui non excitatur intentionaliter, sed tantum physicè, ut in exemplis allatis constat. Dicimus itaque, ad primum actum supernaturalem infundit à Deo ejusmodi principium physicum, ut per se determinet intellectum ad objectum aliquod percipiendum, lumen nimirum aliquod intrinsecum, vel adjutorium seu concursum extrinsecum, juxta diversas sententias, per quæ effectivè illuminatur intellectus in viâ, sicut per lumen gloriæ illuminatur in patriâ. Hoc lumen subinde ita infunditur à Deo, ut nihil ex parte intellectus præcesserit, nonnunquam tamen (sive ejusdem rationis sit cum alio, sive non) supponit actus aliquos naturales præcessisse, quo sensu dicitur Fides ex auditu. Nec mirum est aliquid supernaturale supponere dispositiones naturales, cum & gratiâ & habitus omnes infusi supponant subjectum naturale. Quantumcunque verò à parte rei ponantur hi actus naturales, actum nihilominus huiusmodi supernaturalem non exigunt, ut supra diximus. Actus tamen supernaturalis, utpote multò perfectior naturali, & eminenter cum continens, posset in aliquo casu ad actum naturalem excitare.

Hinc infero, etiam in Angelis, & homine innocente, necessariam fuisse gratiam prævenientem ad actus supernaturales meritorios exercendos, diversæ tamen rationis ab eâ quæ nobis plerumque conceditur; in illis enim nullæ erant concupiscentiæ, nec difficultates, quibus modo subjacet humana natura. Et hoc solum est, quod vult S. Augustinus, & alii ex Patribus, dum specialem hanc gratiâ prævenientis necessitatem aiunt ex corruptione naturæ esse ortam, & in Adamo in statu innocentie non existisse; solum etenim negant Adamum ejusmodi gratiâ indiguissè, qualem nos habemus, nempe ad vincendas concupiscentias, & ad motus contra rationem insurgentes compescendos, quod confirmatur ex illis Divi Augustini verbis de corruptione & gratiâ cap. II. Ille, inquit, nempe Adamus, in paradiso non opus habebat eo adjutorio, quod implorant iusti, cum dicunt, video aliam legem in membris meis, &c. solum ergo negat indiguissè eum ejusmodi gratiâ, quæ nos in naturâ lapsa, non tamen indiguissè omni.

Intellectus, non sequitur processum in infinitum.

IV. *Duobus modis excitatur actus, sive intellectus, sive voluntatis, intentionaliter vel physicè.*

Declaratur excitatio intentionalis.

Excitatio Physica.

V. *Ad primum actum supernaturalem infunditur à Deo principium physicum.*

Hoc principium seu lumen à Deo infusum, præcedit actus aliquos naturales intellectus præcessisse.

VI. *Gratia præveniens, quæ Angelis & homini innocenti fuit necessaria.*

Quo sensu negent Patres gratiam prævenientem fuisse Adamo necessariam.